

Zapraszamy do Kruszwicy – legendarnej stolicy Polski

Trochę historii

Kruszwica to miasto położone na Kujawach, nad jeziorem Gopło, owiana jest czarem baśni i legend historycznych o Popielu, Piaście i myszach, leży na wysokości 85 m n.p.m. w odległości 15 km od Inowrocławia w Województwie Kujawsko-Pomorskim. Stanowi siedzibę władz miejsko-gminnych.

Fot. 1. Popiel

Źródło: Ilustracja z dzieła ks. Jana Głuchowskiego „Icones książąt i królów polskich”, 1605

Jej teren był zasiedlony począwszy od młodszej epoki kamienia, a w epoce żelaza (500–400 lat p.n.e.) znajdował się tu znaczny jak na owe czasy gród ludności kultury łużyckiej, który uległ zniszczeniu przez koczownicze plemiona scytyjskie. Osadnictwu w Kruszwicy i jej pobliżu sprzyjały naturalne walory (szlaki transportowe, wodne i lądowe), a także czynniki ekonomiczne, jak urodzajne gleby, rybne jezioro, występujące solanki oraz wyspowe położenie, wzmocnione zatokami jeziora. Istnieje przypuszczenie, że w VIII i IX w. gród kruszwicki był ośrodkiem plemiennego państwa Goplan, jednakże w drugiej połowie IX w. Kruszwica podbita została przez państwo Polan i weszła w jego skład. Jak głosi jedna z legend w Kruszwicy znalazł schronienie pozbawiony władzy, okrutny Popiel, który zginął w wieży na jeziornej wyspie zagryziony przez myszy.

W X w. gród znacznie się rozbudował, a powstałe

wokół niego osady (handlowe, rzemieślnicze i służebne) utworzyły w sumie wczesnomiejski zespół. W XI w. Kruszwica pełniła wiele ważnych funkcji w państwie piastowskim. Jednakże rodzinna waśń, jaka miała miejsce w 1096 r. pomiędzy księciem Zbigniewem a Władysławem Hermanem i Bolesławem Krzywoustym, położyła kres świetności miasta. Ponowny rozkwit nastąpił na przełomie XII i XIII w., lecz Kruszwica, która była siedzibą książąt kujawskich, wcześniej biskupstwa, odgrywała wówczas już tylko znaczenie regionalne. W 1271 r. Bolesław Pobożny spalił miasto i od tej daty rozpoczyna się upadek średniowiecznej Kruszwicy. Jej miejsce zajmują inne ośrodki, a wśród nich Inowrocław i Włocławek.

Na polecenie Kazimierza III Wielkiego ok. 1350 r. zbudowano z fundacji króla w miejscu starego grodu murowany zamek. Był on strategicznym punktem oporu, siedzibą kasztelanii i starostwa grodowego. Dawnej świetności nie przywróciły miastu ani prawa miejskie nadane w 1422 r. przez Władysława Jagiełłę, ani też liczne przywileje nadawane przez kolejnych panujących. Miasteczko nawiedzane pożarami i wojnami powoli, ale systematycznie niszczało. Ostateczny cios Kruszwicy zadał najazd szwedzki, w wyniku którego miasto i zamek kazimierzowski uległy w 1657 r. dalszemu zniszczeniu. Pod koniec XVII i XVIII w. podzieliła ona los wielu polskich miast, chylących się ku upadkowi po niszczących wojnach, jakie ogarnęły nasz kraj. W wyniku I rozbioru Polski w 1772 r. Kruszwica włączona została do zaboru pruskiego. W powstałym księstwie Warszawskim Kruszwica należała do departamentu bydgoskiego, ale po upadku Napoleona, powtórnie dostała się pod panowanie pruskie i pozostała tam aż do 1919 r.

W okresie lat 1919–1931 Kruszwica administracyjnie należała do powiatu strzeleckiego, w latach 1931–1938 do powiatu mogileńskiego, od 1938 r. do powiatu inowrocławskiego. W okresie międzywojennym rozwój miasta zaznaczał się w każdej dziedzinie życia, a w szczególności w rozwoju przemysłu tłuszczowego.

W czerwcu 1960 r. w Kruszwicy zainaugurowane zostały obchody Tysiąclecia Państwa Polskiego i uroczyste otwarcie 15 izbowej szkoły podstawowej. Ważnym kierunkiem rozwoju miasta stała się turystyka, a powstanie Nadgoplańskiego Parku Tysiąclecia (NPT) zwiększyło jego walory rekreacyjne. Na terenie NPT, który od 1967 r. uznany został za rezerwat przyrody, znajdują się unikatowe zbiorowiska roślinności lęgowej i wodnej oraz miejsca lęgowe wielu gatunków ptaków wodnych, błotnych i lądowych.

Nazwa i herb

Wiele nazw miejscowych na Kujawach pochodzi od soli lub jej handlowej postaci - walcowatej bryłki, zwanej kruszą. Do tej grupy nazw zalicza się także Kruszwica. Z racji tego, że krusze drogiej niegdyś soli były symbolem bogactwa sama już nazwa miasta – Kruszwica, zapewne odzwierciedlała bogactwo i znaczenie grodu.

W XV w. kujawskie solarstwo upadło na rzecz żup krakowskich i włodarze zdecydowali się na umieszczenie na tarczy herbowej bardziej przystającego do ówczesnych czasów staropolskiego symbolu bogactwa – drzewa gruszy. Prawne potwierdzenie tego faktu nastąpiło w czasach współczesnych, w Statucie Gminy Kruszwica z 2003 r. Herbem gminy jest wizerunek zielonego drzewa gruszy w srebrnym polu.

Fot. 2. Mural na kamienicy przy ul. Zamkowej przedstawiający widok zamku

Fot. 3. Mural przedstawiający Popiela i myszy na kamienicy przy ul. Zamkowej

Fot. Filip Pawlak, Kruszwica

Mysia Wieża

To co potocznie nazywane jest „Mysią Wieżą”, faktycznie jest ocalałym fragmentem kazimierzowskiego zamku z połowy XIV w. Ta ceglana, gotycka wieża z resztkami murów

Fot. 4. Ruiny zamku z odbudowaną Mysią Wieżą

Fot. Jędrycha, Domena publiczna. Wikipedia

miastem i okolicą, przyciągając niezliczone rzesze turystów. Betonowymi schodami zewnętrznymi

dawniej była warownią na pograniczu polsko-krzyżackim. Od momentu zawartego w 1466 r. drugiego pokoju toruńskiego, zamek przestał pełnić funkcję warowni, a stał się siedzibą kasztelanii i starostwa. Niszczony przez pożary (m.in. w 1519 r.), wojny i czas podupadał do tego stopnia, że trzeba było specjalnych zarządzeń władz administracyjnych, aby zachować choć skąpe resztki zabytku dla przyszłych pokoleń.

W 1802 r. przeprowadzono prace restauratorskie, a w 1896 r. odnowiono wieżę i przystosowano ją do potrzeb turystycznego zwiedzania. Prowadzone po wojnie prace remontowe doprowadziły m.in. do wymiany zewnętrznych schodów. Ośmioboczna wieża, o wysokości 32 m, zbudowana na cokole z głazów, podzielona wewnątrz na sześć różnej wysokości kondygnacji, góruje nad

i drewnianymi wewnątrz wieży wspinamy się na jej szczyt. W ostatnich trzech kondygnacjach (tam wieża wewnątrz się rozszerza) znajdują się gabloty wystawowe. Z tarasu roztaczają się wspaniałe widoki na Gopło i nizinę kujawską.

Czakram

Czakram to tak zwany „gruczoł ziemi”. Jest to kamień nieznanego pochodzenia, który wydziela pozytywną energię, poprawia samopoczucie psychiczne i likwiduje drobne dolegliwości fizyczne. Hindusi twierdzą, że na świecie jest zaledwie siedem czakramów, w tym jeden na krakowskim Wawelu. Prawdopodobnie jednak mogą też istnieć tzw. pomocnicze czakramy o słabszych właściwościach prozdrowotnych. Przyjmuje się, że w Polsce są dwa takie kamienie: w Niepołomicach oraz w Kruszwicy.

Wielu zastanawia się, skąd czakram wziął się pod kruszwicką Mysią Wieżą? Istnieje hipoteza, że trafił on na Kujawy z Krakowa, gdzie znajdował się jeszcze do XIV w. Inna wersja mówi, że tajemniczy kamień został przywieziony do Kruszwicy przez Hindusów, jeszcze inna, że zrobili to Tatarzy, którzy niegdyś najeżdżali nasz kraj.

Czakram budzi ogromne zainteresowanie wśród przyjeżdżających do Kruszwicy turystów, którzy pragną na własnej skórze odczuć oddziaływanie znajdującego się podobno na dużej głębokości pod Mysią Wieżą magicznego kamienia.

Kolegiata

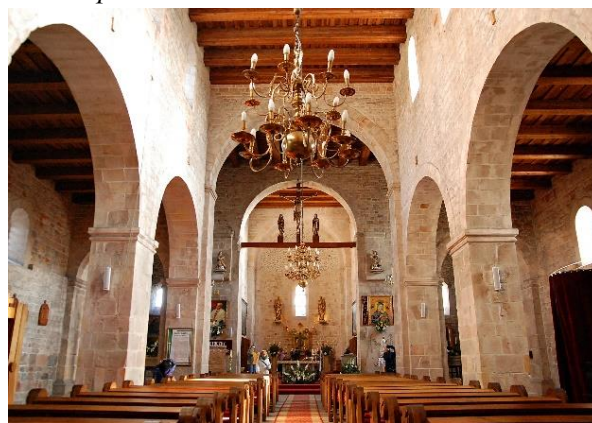
Kolegiata pod wezwaniem świętych Apostołów Piotra i Pawła jest trójnawową, filarową bazyliką zbudowaną na planie krzyża łacińskiego prawdopodobnie w latach 1120–1140. Świątynię wzniesiono z ciosanego granitu i piaskowca z Brzeźna. Godna uwagi jest jej strona wschodnia, będąca

Fot. 5. Kolegiata pw. świętych Apostołów Piotra i Pawła

Fot. Daniel Pach, Domena publiczna. Wikipedia

Fot. 6. Nawa główna kolegiaty pw. świętych Apostołów Piotra i Pawła

Fot. Cancre, Domena publiczna. Wikipedia

kompozycją pięciu absyd różnej wielkości. Stronę południową zdobią trzy romańskie portale, różniące się między sobą elementami architektonicznymi. Elewacja zachodnia, w dolnej części romańska, zyskała w pierwszej połowie XVI w. wieżę z cegły. Kolegiata była wielokrotnie poddawana pracom remontowym, tracąc swój pierwotny wygląd. W XVII–XVIII w. nastąpiła częściowa barokizacja wnętrza kościoła. W latach 1856–1859 dokonano restauracji kościoła według projektu berlińskiego architekta Hussenera. Prowadzone na koszt rządu pruskiego prace miały zatrzeć romański charakter świątyni. Podczas powojennych prac reromanizacyjnych (1954–1956) usunięte zostały pseudoromańsko-gotyckie innowacje sprzed 100 lat. Obecnie wnętrze świątyni prezentuje niezwykle ascetyczny wystrój. Nawy i prezbiterium nakryte są płaskim zrekonstruowanym stropem. W kościele są dwie chrzcielnice: granitowa z XII w. i z piaskowca z XI w., dwie mensy ołtarzowe, fotel obity kurdybanem z pierwszej połowy XVIII w., tablica epitafijna figuralna, płyta nagrobkowa Zofii z Pampowskich Oporowskiej, miedziane tabernakulum ze sceną wniebowstąpienia Chrystusa, dwa żyrandole (pajaki), jeden mosiężny, a drugi pozłacany, pod łukiem tęczowym późnogotycka rzeźba ukrzyżowania z pierwszej ćwierci XVI w., rzeźby klęczących aniołów (z pierwszej poł. XVIII w.) pochodzące z ołtarzy barokowych kolegiaty.

Przyroda

W 1967 r. na obszarze pól uprawnych, łąk, lasów, bagien i nieużytków oraz jeziora Gopło został utworzony Nadgoplański Park Tysiąclecia (NPT) (powierzchnia 12 683,76 ha). Z tego 2 313,76 ha jest objęte ochroną rezerwatową, a otaczający go obszar ochrony krajobrazowej ma powierzchnię 10 370 ha.

Fot. 7. *Gęś gęgawa, licznie występująca na terenie NPT przedstawicielka wodnych ptaków wędrownych*

Fot. Jdforrester, Domena publiczna. Wikipedia

Na terenie NPT zinwentaryzowano dotychczas blisko 770 gatunków roślin, a wśród nich bardzo cenne halofity (słonorośla) oraz rośliny ciepłolubne. Jezioro Gopło i inne zbiorniki leżące w granicach NPT zamieszkuje 25 gatunków ryb, 11 gatunków gadów, jak również wiele gatunków ssaków. Najbardziej jednak rzucającym się w oczy, barwnym i ruchliwym składnikiem środowiska NPT są ptaki. W latach 1988–1995 na jego obszarze zaobserwowano 179 gatunków ptaków, z czego aż 149 z nich to gatunki lęgowe. Znaczący udział w szacie roślinnej rejonu nadgoplańskiego mają środowiska łąkowe i wodne, które są miejscem koncentracji migrujących gęsi gęgawych, herbowego ptaka NPK. Na Goplu i w bezpośrednim jego otoczeniu gnieździ się kilka gatunków zagrożonych wyginięciem zwierząt, wpisanych do polskiej i światowej Czerwonej Księgi Zwierząt.

Jezioro Gopło

Jezioro Gopło należy do najbardziej znanych zbiorników naturalnych w Polsce. Jest największym jeziorem Pojezierza Wielkopolsko-Kujawskiego i dziewiątym pod względem wielkości jeziorem w Polsce. Jego powstanie i charakter przepływowy zawdzięczamy lodowcowi.

Fot. 8. Widok z Mysiej Wieży na Jezioro Gopło

Fot. 1bumer, Domena publiczna. Wikipedia

Przyjmuje się, że powierzchnia zwierciadła wody na wysokości 77 m n.p.m. wynosi 2 154,4 ha, w tym 25,5 ha przypada na wyspy. Misa jeziorna ma 25 km długości i od 200 do 2000 m szerokości, przy średniej głębokości 3,6 m i maksymalnej – 16,6 m. Jezioro posiada urozmaiconą linię brzegową o długości 87,5 km, liczne zatoki, wyspy i półwyspy.

W przeszłości jezioro zajmowało znacznie większy areał, a jego rozlewisko przypominało morze, stąd nazwane było „Mare Polonorum”, tj. Morze Polaków.

Położenie miasta i gminy nad Gopłem daje doskonałe warunki do czynnego wypoczynku oraz uprawiania sportów wodnych. Rozgrywa się tu wiele zawodów wioślarskich, m. in. Akademickie Mistrzostwa Europy, Mistrzostwa Europy Juniorów, Centralne Regaty Otwarcia Sezonu Juniorów, Mistrzostwa Polski Juniorów, a także żeglarskich, np. Regaty Żeglarskie o „Puchar Polski w klasie Omega” czy Regaty o „Błękitną Wstęgę Jeziora Gopło”.

Piękno okolic

Na terenie gminy Kruszwica znajduje się wiele obiektów zabytkowych, stanowiących atrakcję turystyczną. Wędrując brzegiem Gopła warto zwrócić uwagę na niektóre historyczne miejscowości położone w obrębie Nadgoplańskiego Parku Tysiąclecia. Szczególną rangę historyczną, ale również krajoznawczą, prezentują założenia dworsko-parkowe zlokalizowane w miejscowościach: Głębokie, Gocanowo, Janocin, Karczyn, Kobylniki, Lachmirowice, Ostrówek, Polanowice, Sukowy, Szarlej, Żerniki. Interesującymi obiektami są również zabytkowe kościoły, m.in. w Sukowach-Rechcie, Sławsku Wielkim, Chełmcach, Brześciu, Piaskach, Polanowicach.

Podróżując z Kruszwy zachodnim brzegiem Gopła warto zboczyć do **Polanowic**, gdzie

Fot. 9. Kościół w Polanowicach

Fot. Robert Niedźwiedzki, Domena publiczna. Wikipedia

znajduje się późnoklasycystyczny kościół pod wezwaniem św. Marka Ewangelisty, dawniej św. Klemensa. Pierwszy kościół drewniany w tej miejscowości spłonął w 1574 r., po odbudowie służył wiernym 264 lata. W latach 1838–1841 wzniesiono obecną świątynię murowaną. Ołtarz główny, dwa boczne i chrzcielnica pochodzą z XIX w. Natomiast granitowa kropielnica – z okresu średniowiecza.

Kościół w **Rechcie** stanowi przykład drewnianego budownictwa sakralnego na Kujawach z połowy XVIII w. Rechta jest starą osadą sięgającą czasów piastowskich. Legenda mówi, że nazwa pochodzi od rechtania wieprzy, które ryły ziemię pod rozłożystym starym dębem. W XVI w. Rechta wchodziła w skład majątku

Fot. 10. Kościół w Rechcie

Fot. 11. Rzeźba w ołtarzu kościoła w Rechcie

Fot. Robert Niedźwiedzki, Domena publiczna. Wikipedia

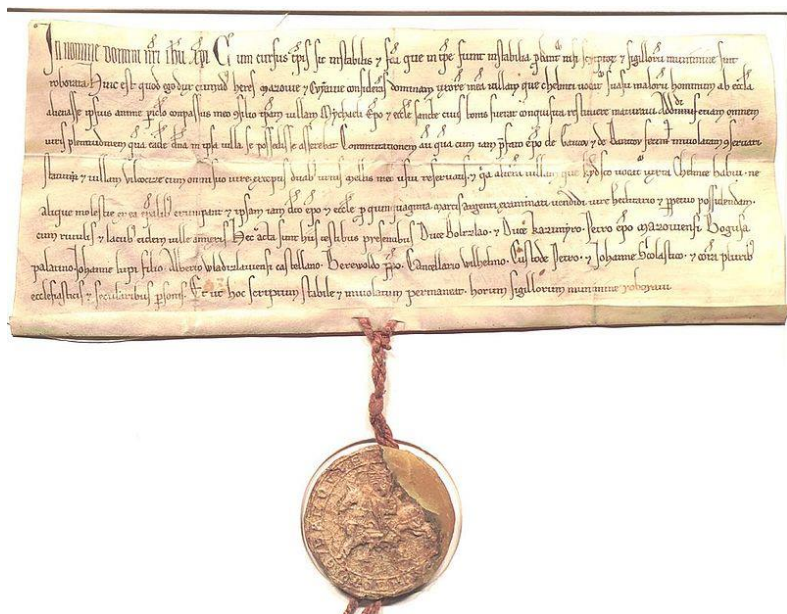
Sukowy. W 1557 r. jego właścicielka ufundowała w Rechcie niewielką, drewnianą kaplicę na fundamencie kamiennym, która później spłonęła. W 1753 r. wzniesiono obecny kościół pod wezwaniem św. Barbary i wyposażono go w ołtarz główny przedstawiający patronkę świątyni, natomiast w ołtarzu bocznym umieszczono płaskorzeźbę Zesłania Ducha Świętego. Kościół ma założenie na planie prostokąta z prezbiterium zamkniętym trójbocznie oraz z prostokątną zakrystią. Świątynia zbudowana jest z drewna na fundamentach kamiennych i ceglanym cokole, ściany w konstrukcji wieńcowej z bali, obite są pionowymi deskami. Wewnątrz na ścianach widnieją polichromie o stylizowanych motywach kujawskich.

Udając się do **Chrośna** warto zwrócić uwagę na drewniany wiatrak zbudowany w 1832 r. Ma on konstrukcję ryglową, typu koźlak, i jest jedynym zachowanym wiatrakiem w powiecie inowrocławskim. Zabytek usytuowany jest na niewielkim wzniesieniu ponad okolicznymi polami, z którego wyłania się niepowtarzalny widok. Pierwotna konstrukcja wiatraka pochodzi z 1634 r., a obecna górna część wraz z mechanizmem wykonana została w 1857 r. i posiada inskrypcję na kole palecznym. Jeszcze do 1970 r. wiatrak w pełni służył mieszkańcom i był określany jako wiatrak „Gustaw”, od nazwiska wieloletniego właściciela Kazimierza Gustawa.

Parafia w **Ostrowie** nad Gopłem powstała za czasów biskupstwa kruszwickiego, między rokiem 1013 a 1123. Obecny kościół pw. św. Mateusza zbudowano z fundacji Leszczyńskich w 1325 r., przebudowano w XV w. w stylu gotyckim. Remontowany i częściowo zbarokizowany w latach 1720–1724 sumptem ówczesnego właściciela dóbr, chorążego bydgoskiego Józefa Rudnickiego, wyposażony w barokowe i regencyjne sprzęty z XVIII i XIX w. We wsi znajduje się dworek byłych właścicieli ziemskich – rodziny Trzińskich. Ich rezydencja zbudowana została w 1846 r., a w 1916 r. rozbudowana w stylu klasycystycznym. Wokół pałacu znajduje się zabytkowy park o powierzchni ok. 4 ha.

Parafia pw. św. Katarzyny w **Chelmcach** należy do najstarszych na Kujawach. Pierwsza źródłowa informacja o niej pochodzi z 1257 r. Zachowany opis kościoła pochodzi z XV w. i przedstawia drewnianą świątynię, wewnątrz której znajdowały się trzy ołtarze. W połowie XVIII w. ufundowano kamienną chrzcielnicę z rzeźbą św. Jana Chrzciciela. Drewniana świątynia z upływem czasu została zniszczona i rozebrana. W początku XIX w. ksiądz Benon Pawlikowski z materiałów pozostałych po rozbiórce wystawił z pomocą parafian niewielką, murowaną kaplicę, która stanowiła miejsce kultu religijnego aż do zbudowania nowego kościoła z cegły, którego

Fot. 12. Dokument Konrada mazowieckiego zwracający bp. Michałowi
wieś Chelme (1232–1233)

Fot. 13. Kościół parafialny
w Chelmcach

Źródło: Domena publiczna. Wikipedia

budowę zakończono w 1843 r. Początkowo w kościele znajdował się tylko jeden ołtarz z obrazem Pana Jezusa Ukrzyżowanego, który ofiarował dziedzic z Kruszwicy – Heyne.

W **Piaskach** w 1932 r. na miejscu zniszczonych drewnianych świątyń zbudowano według

Fot. 14. Kościół w Piaskach

Źródło: Strona www Parafii w Piaskach

projektu architekta Rogera Sławskiego okazały, neobarokowy kościół pw. Ścięcia św. Jana Chrzciciela, wyposażony w cenne, barokowe i rokokowe sprzęty z XVI–XVIII w.

W **Sławsku Wielkim**, wsi znanej z kultywowania tradycji ludowej, aktywną działalność prowadzi Stowarzyszenie Rozwoju Wsi „Kujawiak”. Parafię pw. św. Bartłomieja w Sławsku Wielkim erygowano w XIII w. W miejsce drewnianego, zniszczonego kościoła w 1760 r. Antoni Kossowski ufundował murowaną, barokową świątynią z trójbocznie zamkniętym prezbiterium i prostokątną nawą. Kościół

ten spłonął w 1819 r. lecz został później odrestaurowany. Późnobarokowe wyposażenie wnętrza pochodzi z czasów budowy kościoła. Na uwagę zasługuje

Fot. 15. Kościół w Sławsku Wielkim

Fot. Przemysław Jahr. Wikimedia Commons

zachowana ze starszego kościoła gotycka rzeźba Pięknęj Madonny z XV w.

Na szczególną uwagę zasługuje wieś **Kobylniki**, o której pierwsze wzmianki odnajdujemy w drugiej połowie XVI w. W rozległym, krajobrazowym parku z okazami starodrzewu, drzew i krzewów wznosi się eklektyczny pałac zbudowany w 1900 r. w miejscu wcześniejszego, barokowego, po którym zostały przekształcone oficyny. Pałac przetrwał niemalże w niezmienionym stanie do dziś. Jest budowlą wzorowana na architekturze francuskiego renesansu Henryka IV i Ludwika XIII. Zdziwila monumentalnością, rozmachem, ale również

Fot. 16. Pałac w Kobylnikach. Obecnie hotel

Fot. Marek i Ewa Wojciechowsy. Wikipedia

bogactwem i różnorodnością rozwiązań poszczególnych elewacji. Na bramie fasady głównej wyeksponowane są herby i para lwów. Od strony dawnego folwarku widnieje reminiscencja obronnej architektury zamkowej. W potężnej bryle pałacu kobylnickiego szczególne miejsce zajmują starannie opracowane detale, malowane balustrady tarasu i balkonu oraz balustrada

wieńcząca wyniosły dach. We wnętrzu zachowała się stolarka drzwiowa z około 1900 r.

Wyjątkową rangę historyczną, ale również krajoznawczą, prezentują założenia dworsko – parkowe zlokalizowane m.in. w następujących miejscowościach: Głębokie, Gocanowo, Janocin, Karczyn, Kobylniki, Lachmirowice, Ostrówek, Polanowice, Sukowy, Szarlej, Żerniki.

Walory turystyczne

Szlaki turystyczne wewnątrz kruszwickiej gminy.

Gmina Kruszwica przygotowana jest do rozwoju turystyki krajobrazowej, czemu służą

wyznaczone szlaki, przebiegające przez najatrakcyjniejsze obszary i obiekty na tym terenie.

Oddział Nadgoplański PTTK proponuje turystom sześć szlaków, w tym najważniejszy – zielony. W sezonie turystycznym na trasie szlaku zielonego organizowane są częste rajdy rowerowe.

Szlaki turystyczne oferowane przez PTTK Oddział Nadgoplański:

- Szlak czarny – pieszy (15 km). Prowadzi z Kruszwicy do pomnika martyrologii w Rożniatach. Jest najstarszym znakowanym szlakiem na terenie gminy. Został wytyczony w 1976 r. i wydłużony w 1983 r. przez Sławsk Wielki do Łagiewnik;
- Szlak niebieski – pieszy (19 km). Szlak poświęcony jest poecie Kujaw – Janowi Kasprowiczowi. Poprowadzony został z myślą o odwiedzeniu miejsc związanych z życiem poety na Kujawach. Trasa przebiega m.in. przez Szarlej i Łojewo;
- Szlak żółty – pieszy (30 km). Tym szlakiem możemy wędrować do sanktuarium Markowickiej Pani Kujaw. Prowadzi on przez dawne posiadłości rodziny Wilamowicz-Moellendorff, Kobylniki i Markowice;
- Szlak czerwony – autokarowy (82 km). Szlak łączy romańskie zabytki Kruszwicy, Strzelna, Mogilna, Trzemeszna i Gniezna. Szlak ten został włączony do europejskiej sieci tras długodystansowych Europejskiego Stowarzyszenia Turystycznego;
- Szlak zielony – pieszo-rowerowy (44 km). Wytyczony w 1994 r. dookoła Gopła. Prowadzi przez najciekawsze fragmenty Nadgoplańskiego Parku Tysiąclecia.
- Propozycją wartą rozważenia jest także trzygodzinna wycieczka po Kruszwicy, połączona z pięćdziesięciominutowym rejsem statkiem po jeziorze Gopło.

Fot. 17. Rajd rowerowy

Fot. Filip Pawlak, Kruszwica

Inne szlaki turystyczne

Szlak Piastowski

Szlak przebiega przez dwie historyczne dzielnice Polski: Wielkopolskę i Kujawy i od wielu lat należy do najpopularniejszych w kraju tras wycieczkowych. Jego atrakcją są łączące go trzy grody stołeczne z okresu wczesnopiastowskiego: Poznań, Gniezno i Kruszwica.

Przebieg szlaku nie jest jednoznacznie wyznaczony i składa się z trasy głównej, prowadzącej z Poznania do Inowrocławia przez Gniezno i Kruszwicę

oraz kilku tras pobocznych, łączących rozrzucone po Wielkopolsce, Pałukach Żnińskich i Kujawach, pełne ciekawych zabytków, mniejsze miejscowości m.in. Biskupin, Żnin, Lubostroń, Czarniejewo, Giecz.

Trasa: Poznań-Ostrów Lednicki-Gniezno (53 km),

Trasa: Gniezno-Trzemeszno-Mogilno-Kruszwica-Inowrocław (75 km),

Trasa: Inowrocław-Żnin-Biskupin-Gniezno (99 km),

Trasa: Gniezno-Czarniejewo-Giecz-Poznań (69 km).

Szlak św. Jakuba

Od kilkunastu lat w wielu krajach Europy pojawiają się piesze i rowerowe szlaki oznaczone symbolem muszli: to Drogi św. Jakuba (Caminos de Santiago, Routes of St. James, Chemins de St. Jacques, Jakobswege). Służyć one mają pielgrzymom, którzy w samotności lub małej grupie przemierzać chcą Stary Kontynent w poszukiwaniu jego duchowej jedności, albo po prostu – zwiedzić ciekawe miejsca, poznać nowych ludzi czy zażyć ruchu zgodnie z zasadą „w zdrowym ciele zdrowy duch”.

Pielgrzymi zamierzający przejść odcinek Szlaku św. Jakuba przebiegający przez Województwo Kujawsko-Pomorskie mają do pokonania 255 km. Droga wiedzie z Iławy przez Brodnicę, Golub-Dobrzyń, Toruń, Kruszwicę i Strzelno aż do Trzemeszna. Długość części północnej Iława-Toruń wynosi 147 km; części południowej Toruń-Trzemeszno: 108 km. Odcinek Camino Polaco rozciąga się w województwie dokładnie na 206, 8 km (Kaługa, Toruń: 109 km;

Toruń-Krzyżownica: 97,8 km). Na Drodze św. Jakuba w województwie kujawsko-pomorskim znajduje się również ziemia dobrzyńska. Szlak przebiega przez Gminy Wąpielsk, Radomin, Golub-Dobrzyń, Ciechocin oraz Gminę Lubicz.

Oddział Nadgoplański PTTK proponuje ponadto turystom sześć tras rowerowych.

Są to:

- **TRASA 1** „Mała pętla wokół jeziora Gopło” Szlak zielony (ok. 45 km). **Kruszwica** – Rzepowo – Racice – Lachmirowice – Siemionki – Kościeszki – Lubstówek – Łuszczewo – Ostrowek (przeprawa promowa) – Złotowo – Popowo – Ostrowo – Kicko – Rusinowo – Gocanowo – Tarnowo – Bródzki – **Kruszwica**.
- **TRASA 2** „Duża pętla wokół jeziora Gopło” (ok. 65 km). **Kruszwica** – Rzepowo – Racice – Lachmirowice – Siemionki – Kościeszki – Lubstówek – **Łuszczewo** (włączenie do szlaku bursztynowego) – Mielnica Duża – Przewóz – Połajewo – Mietlica – Złotowo – Popowo – Ostrowo – Kicko – Rusinowo – Gocanowo – Tarnowo – Bródzki – **Kruszwica**.
- **TRASA 3** „Kruszwica – Inowrocław (Markowice)” (ok. 50 km). **Kruszwica** – Kobylniki – Rożniaty – Żerniki – Markowice – Tupadły – Inowrocław – Szymborze – Ostrowo Krzyckie – Łojewo – Szarlej – **Kruszwica**.
- **TRASA 4** „Kruszwica - Strzelno” (ok. 44 km). **Kruszwica** – Rzepowo – Giżewo – Polanowice – Sokolniki – Stodoły – Sławsko Dolne – Strzelno Klasztorne – Strzelno – Starczewo – Młynice – Sukowy – Baranowo – Racice – Rzepowo – **Kruszwica**.
- **TRASA 5** „Kruszwica – Płowce (Radziejów)” (ok. 62 km). **Kruszwica** – Grodztwo – Bałchorce II – Zaborowo – Szostka – Radziejów – Opatowice – Płowce – Byczyna – Szeretowo – Bieganowo – Bronisław – Skotniki – Piecki – Bródzki – **Kruszwica**.
- **TRASA 6** „Kruszwica – Pieranie – Balczewo” (ok. 52 km). **Kruszwica** – Bródzki – Wola Wapowska – Papros – Pieranie – Radojewice – Niemojewo – Balczewo – Marcinkowo (włączenie się do szlaku zielonego Inowrocław – Parchanie – Toruń) – Dziennice – Dulsk – Góra – Karczyn – Szarlej – **Kruszwica**.

„Kujawskie Nowalijki – czyli jak żyć długo, zdrowo i szczęśliwie”

Gmina Kruszwica i Centrum Kultury i Sportu „Ziemowit” od 2013 r organizują u stóp Mysiej Wieży imprezę plenerową. Głównym założeniem przedsięwzięcia jest promocja produktów

Fot. 18. Gotuje Kurt Scheller

i przedsiębiorstw z regionu, propagowanie zdrowego stylu życia, rozpowszechnianie wiedzy na temat prawidłowego odżywiania oraz nauka zdrowego gotowania. Co roku liczba wystawców z przeróżnymi asortymentem się zwiększa (w 2019 r. – 70 stoisk).

Fot. 19. Młodzież i Koło Gospodyń Wiejskich z Rzepowa

Fot. Archiw. Gmina Kruszwica

Podczas imprezy organizowane są przedsięwzięcia w kilku blokach tematycznych, m.in. jarmarki ekologiczne, pokazy kulinarne prowadzone przez zaproszonych gości, konkursy dla Kół Gospodyń Wiejskich z województwa kujawsko-pomorskiego, plenerowe przedszkole dla dzieci, kącik malucha, akcje poboru krwi, strefy rolnika, pokazy kulinarne promujące gęsinę. Organizowane są również imprezy towarzyszące: Bieg Nowalijkowy, rajd rowerowy wokół jeziora Gopło, „Dobranocka na żywo”.

Opracowano na podstawie materiałów z Urzędu Miasta i Gminy w Kruszwicy

Od Redakcji „ZK”. Miasto Kruszwica jest członkiem założycielem Stowarzyszenia Króla Kazimierza Wielkiego (29 IV 2008 r.). Na wniosek Zarządu Stowarzyszenia Króla Kazimierza Wielkiego w dniu 13 lipca 2014 r. Kapituła Odznaczeń Króla Kazimierza Wielkiego odznaczyła Miasto Kruszwicę Medalem Króla Kazimierza Wielkiego za aktywne propagowanie historii związanej z początkami państwowości polskiej, organizację najrozmaitszych przedsięwzięć związanych z popularyzacją dorobku kulturalnego oraz wspomaganie działań SKKW.